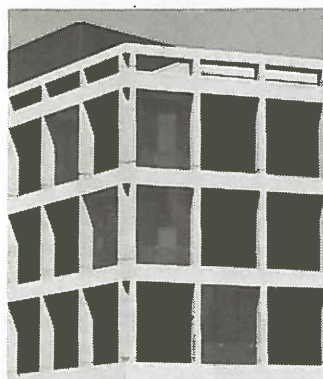

Op 1 september 1962 werd aan de Universiteit van Amsterdam de leerstoel planologie en demografie ingesteld, de eerste in ons land. Korte tijd later vond de officiële aanvaarding plaats, door prof. dr. W. Steinginga. Rond deze leerstoel is het Planologisch en Demografisch Instituut (PDI) tot ontwikkeling gekomen.

Kwart eeuw planologie in Amsterdam

Sinds 1972 is het PDI gehuisvest in het Burgemeester Tellegenhuis.

Foto: Universiteit van Amsterdam, Luuk Kramer

Het PDI viert de 25-jarige combinatie van planologie en demografie op waardige wijze. Op 25 januari is het jubileumjaar geopend. Veelbelovend is vooral het gepresenteerde jaarprogramma.

Van 18 tot 20 mei organiseert het PDI in samenwerking met het IFHP en de gemeente Almere een driedaags internationaal symposium: 'the management of urbanisation'. Het symposium wordt gehouden in Almere-Haven. Op 26 mei is er een studiedag over urbane planning in Afrika in de Koninklijke Nederlandse akademie van wetenschappen. Centraal staat de agglomeratie Ouagadougou in Burkina Faso. Op 10 en 11 juni wordt gefilosofeerd over het programma voor stedenbouw en ruimtelijke planning. De studiedagen met de titel 'Van plan naar beleid naar plan' worden georganiseerd in samenwerking met het NIROV en gehouden in Paradiso te Amsterdam.

Ook in Amsterdam vindt het veelbelovende jubileumcongres plaats. Na de zomervakantie, op 15 en 16 oktober, organiseert het PDI het congres 'tussen plan en markt, naar een marktgerichte ruimtelijke ordening'. Met dit thema geeft het PDI in ieder geval aan ook na 25 jaar nog met haar tijd mee te gaan!

Inlichtingen over de evenementen: Planologisch en Demografisch Instituut, Jodenbreestraat 23, 1011 NH Amsterdam. Telefoon: 020-5254040

Nederland Nu Als Ontwerp maakt scenario's voor nabije toekomst

Stichting wil discussie over ruimtelijke ontwikkeling stimuleren

Er wordt in Nederland per jaar 40 miljard gulden uitgegeven aan infrastructurele werken en gebouwen. Over het algemeen is daarbij sprake van korte-termijn planning en de verschillende projecten in het land vertonen weinig of geen samenhang. Het ontbreekt met andere woorden aan een *brede visie* als basis voor deze besteding. Als zo'n visie zou bestaan, kan deze investeringsstroom doelbewust gekanaliseerd worden. De Stichting 'Nederland Nu Als Ontwerp' (NNAO) heeft zich ten doel gesteld om via een landelijke discussie zo'n visie te ontwikkelen.

NNAO is enige jaren geleden ontstaan uit de Stichting Architectuur Museum. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en de Rijks Planologische Dienst werken er in mee. De

Overheid

NNAO geeft zelf de voorzet voor de discussie en doet dat zeer vergaand. Met behulp van vier 'ideaaltypische' scenario's wordt beschreven wat er met Nederland in de 21e eeuw kan gebeuren. De scenario's zijn opgebouwd rond twee centrale variabelen. De één is de sturende werking van de overheid; deze kan sterk zijn of juist zwak. De andere variabele wordt gevormd door het gedrag van de bevolking de 'initiatieven vanuit de basis'. De eerste drie scenario's zijn ontleend aan de 'beleidsgerichte toekomstverkenningen' van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. In deze scenario's zijn de drie politieke hoofdstromingen in ons land verwerkt, gebaseerd op een socialistische, een christelijke en een liberale maatschappijvisie. Scenario nummer één is het *kritische scenario*. Het gaat uit van een basis-democratie met veel 'ideeën van onderaf'. De overheid wordt sterk gewantrouwd en men streeft naar zoveel mogelijk socia-

le gelijkheid. In het tweede scenario, het *zorgvuldige*, bestaat een technocratische, confessionele overheid, die sterk sturend optreedt. Het *dynamische scenario* schetst een liberale samenleving met een vrije markt en een ongebreidelde technologische ontwikkeling.

Hof van heden

Het vierde scenario ten slotte is door de NNAO zelf ontwikkeld en is het *ontspannen scenario* genoemd. Het geeft een enigszins idealistisch beeld van de samenleving, waarin een sturende overheid in hoge mate door de bevolking wordt geaccepteerd. Anderzijds worden ideeën uit die bevolking door de overheid snel opgepikt. Een dergelijk scenario biedt gelegenheid om de natuurlijke mogelijkheden van ons land ten volle te benutten en NNAO ziet Nederland in een dergelijke situatie uitgroeien tot 'het hof van heden, de tuin van Europa'. Bij elk scenario wordt een ontwerp gepresenteerd voor de ruimtelijke inrichting, afgestemd op het geschetste maatschappijbeeld. Zo wordt in het zorgvuldige scenario een anti-Randstadbeeld gegeven, omdat een gelijkmatige spreiding van activiteiten voorop staat. De betekenis van de Randstad als

investeringsgebied zal sterk afnemen. Ook in het kritische scenario wordt regionale gelijkheid beoogd. Door het ontbreken van een sterk sturende overheid zal de spreiding echter niet zover zijn doorgevoerd als in het zorgvuldige scenario. In het dynamische model vindt daarentegen ruimtelijke specialisatie plaats, waarbij de Randstad het gebied wordt, waar de high-tech activiteiten plaatsvinden. De meer routinematige bezigheden in industrie en handel deconcentreren naar gebieden in Zuid- en Midden-Nederland, die logistiek gunstig gelegen zijn.

Supergeconcentreerd

Het ontspannen scenario geeft behalve specialisatie ook een zeer sterke concentratie te zien. Bijna alle maatschappelijke activiteiten vinden plaats in een supergeconcentreerde Randstad, die daartoe op bijzondere wijze wordt vormgegeven. In het buitengebied vinden we slechts high-tech landbouw en een enkele gerobotiseerde fabriek. In kort bestek kan niet erg diep op de vele interessante punten van de scenario's worden ingegaan. Maar de NNAO heeft niet geschroomd, tot op zeer concreet niveau voorbeelden te geven van de gevolgen van elke visie voor de samenleving en haar natuurlijke omgeving.

We kunnen dit nog wel toelichten, als we kijken naar de waterhuishouding in één van de scenario's. Binnen het dynamisch scenario vindt bijvoorbeeld een verandering plaats in de verhouding zout/zoet water. Dit als gevolg van een versnelde aanwas van Zeeuwse kusteilanden en het openen van de Afsluitdijk voor het getij om het milieu in het noordelijk deel van het IJsselmeer te verbeteren. De drooglegging van de Markerwaard is in dit scenario niet meer dan een hamerstuk.

Dit soort consequent uitgewerkte toekomstvisies dagen uit tot discussie en dat is ook precies de bedoeling. In september zal Nederland Nu Als Ontwerp de scenario's presenteren op een tentoonstelling in de Beurs van Berlage te Amsterdam. In het volgend nummer van Agora hopen we

JOS ZOMERPLAAG

Met dank aan drs. Leo de Klerk en drs. Nora Koppert

Stichting Nederland Nu Als Ontwerp. Postadres/ Secretariaat: Prinsengracht 483, 1016 HP Amsterdam. Bezoekadres: Beurs van Berlage, kamer 38, Damrak 62a, 1012 LM Amsterdam. 020-271710 en 020-271755.

Investeringen in infrastructuur, Calandkanaal met windscherm. Foto: Aero-camera, Bart Hofmeester